

Pakistan Kirke

AV ARNE RUDVIN OG GEIR VALLE

Allehelgensdag, 1. november 1970, gikk anglikanere, lutheranere, metodister og presbyterianere i Pakistan sammen i én kirke, Church of Pakistan (COP). Unionen kom i stand først etter lange forhandlinger med stadige revisjoner og justeringer av unionsplanen.

Vi vil i denne artikkelen skissere den historiske bakgrunn for kirkeunionen, og deretter kort beskrive og vurdere den nydannede unionskirken.

Historisk

Forhistorien har COP felles med Church of North India (innviet 29. november 1970). Selv om ikke de samme kirker har gått inn i unionen i India og i Pakistan, har forhandlingene vært felles helt fram til 1970.

I forordet til Plan of Church Union in North India and Pakistan¹ går man tilbake til begynnelsen av hundreåret og nevner konferansen i Edinburgh 1910, møtet i Tranqebur 1919 og appellen fra Lambethkonferansen 1920 som viktige impulser for unionsbestrebelsene på subkontinentet. I 1924 dannet forskjellige presbyterianske og kongregasjonalistiske kirker United Church of Northern India (UCNI), og denne kirken inviterte til samtaler om en videre union. Representanter fra fem kirker møttes til rundebordskonferanse i Lucknow 1929, nemlig: Australian Churches of Christ Mission (baptister), Australian Methodist Church, Wesleyan Methodist Church, Methodist Episcopal Church, samt UCNI. Fra den anglikanske kirke møtte en observatør. «The Conference heard and recorded statements from the different Churches on Church Polity, the Sacraments, International Relationship and Doctrinal Standards.»² Samtalene var positive, og man var enige om å fortsette forhandlingene.

1 Plan of Church Union in North India and Pakistan, 4. reviderte utgave, Madras 1965.

2 Ibid. s. III.

Til den annen rundebordskonferanse, Delhi 1930, møtte det også offisielle representanter fra Church of India, Burma and Ceylon (CIBC, anglikansk), Church of the Brethren, Society of Friends. Observatører kom det denne gang fra United Presbyterian Mission of the Punjab, og to delegater fra Joint-Committee on Union in South India deltok også. Denne konferansen førte fram til en All-India Conference on Church Union, i Nagpur 1931, hvor fem representanter fra nord og fire fra syd møttes. Full intercommunion var hensikten, og det har hele tiden siden vært et nært samarbeid mellom de to kirkeområder.

Den annen rundebordskonferanse hadde nedsatt en komité til å arbeide videre med unionsplanene, og på den tredje rundebordskonferanse, i Lucknow 1937, kunne denne komitéen legge fram en Basis of Negotiation som etter en lettere revisjon ble godtatt. Etter enda en revisjon og litt utvidelse av denne Basis, finner vi i 1939 at en del kirker har trukket seg fra forhandlingene, som nå ble fortsatt av UCNI, CIBC, Methodist Church in Southern Asia (MCSA, episkopale metodister), de engelske og australske metodistkirkene og baptistkirkene. De sistnevnte trakk seg imidlertid fra de videre forhandlinger i 1940.

Den viktigste framgangen i 1940-årene var at man ble enige om at anglikanernes og de episkopale metodisters episkopat skulle gjensidig anerkjennes etter «mutual laying-on of hands with prayer, and with the use of such a formula as shall leave no room for any scruple or doubtfulness.»³

Gjennomføringen av kirkeunionen i Syd-India i 1947 skapte ny optimisme i nord. En virkelig «Negotiating Committee» kunne holde sitt første møte i Calcutta i 1951; her deltok igjen baptistene. Man kunne nå offentliggjøre første utgave av en Plan of Church Union in North India and Pakistan. Denne ble revidert og utgitt igjen i 1954 og i 1957. Samtidig hadde en forespørsel fra kirkene i det nydannede Pakistan ført til at «it was decided to prepare for two autonomous united Churches on a common basis and in full communion with one another.»⁴

Den tredje reviderte utgave av Planen (1957) ble sendt ut til kirkene til votering, men resultatet av voteringene var ikke entydig. UCNI og den engelske og den australske metodistkirke stemte for, de episkopale metodister, anglikanerne og Church of the Brethren oppnådde ikke kvalifisert flertall, mens baptistkirkene var splittet. En ny omgang

3 Sitert etter «Plan of Church Union . . .» s. V.

4 Ibid. s. VI.

med forhandlinger måtte derfor til, og i 1965 ble den fjerde reviderte utgave av Planen utgitt. En viktig forandring i forhold til den tredje utgaven var at mulighet for gjendåp ble utelukket, og dåpen som betingelse for medlemskap i kirken kom klarere fram.

De kirker i India som godtok denne Plan, var: Den anglikanske CIPBC, Methodist Church (British and Australasian Conferences), Unionskirken UCNIP, MCSA (episkopale metodister), Council of Baptist Churches in North India, Church of the Brethren in India, Disciples of Christ. I Pakistan er bare tre av disse tradisjonene representert i unionen, nemlig den første, den tredje og den fjerde.

Lutheranerne hadde vært observatører ved forhandlingene siden midten av hundreåret. I Vest-Pakistan var lutheranerne representert ved Pakistani Lutheran Church (PLC), med menigheter i Nordvest-Grense-Provinsen. For PLC var det teologiske innholdet av Planen, også den av 1965, ikke tilfredsstillende. Synet på sakramentene var sterkt baptistisk influert, og baptistene nektet prinsipielt å godta noen trosbekjennelse som bindende for kirken. Men etter 1965 trakk baptistene i Pakistan (dvs. i Øst-Pakistan; i Vest-Pakistan hadde de ikke deltatt i forhandlingene overhodet) seg fra samarbeidet, og dette åpnet en vei for PLC til å delta i siste fase av planleggingen. De kom for sent til å delta i forhandlingene om Planen, og det var ikke praktisk mulig å forandre noe i den. Men Planen åpner en mulighet for at kirkens Synode kan formulere en trosbekjennelse gjeldende for kirken. PLC fikk løfte om at en komité ville bli nedsatt til å utarbeide et trosutsagn som skulle behandles på kirkens første synode (se nedenfor), og man fikk også en forsikring om at det evangeliske arbeid blant muslimer ville bli prioritert.

På dette grunnlag gikk fire konfesjonelle tradisjoner i Pakistan inn i unionskirken COP. Det ble straks vedtatt å søke medlemskap i Kirkenes Verdensråd, og denne søknaden er godkjent. COP har fullt fellesskap med Church of North India og Church of South India, med flere anglikanske kirkeprovinser (New Zealand, Australia, Øst-Afrika osv.), og man ønsker å stå i et nært forhold til de enkelte medlemskirkers søsterkirker i Europa og andre steder.

Kirkens organisasjon

COP har et både konstitusjonelt og historisk episkopat.⁵ I forhold til det anglikanske episkopat er biskopens administrative og økonomiske

⁵ The Constitution of the Church of Pakistan, Lahore 1973, kap. IX B5.

myndighet en del innskrenket, men pastoralt og læremessig har biskopen stor betydning. Kirkens øverste myndighet er Synoden,⁶ som møtes hvert tredje år. Blant biskopene velges her en Moderator, som i en periode på tre år ad gangen fungerer som kirkens offisielle representant og primas.⁷

Kirken opprettet opprinnelig fem bispedømmer: Dacca, Karachi, Lahore, Multan og Sialkot. Delegater fra Øst-Pakistan deltok i inaugurasjons-gudstjenesten i 1970, men innen første synodemøte i april 1971 førte den politiske utvikling til at Dacca bispedømme ble isolert fra videre samarbeid med de øvrige bispedømmer.

De enkelte bispedømmer er meget selvstendige, om enn alle forhold her ikke synes helt avklart ennå. Hvert bispedømme er ansvarlig for sin egen økonomi, og også for rekruttering og utdanning av prester. Presteansettelse og -forflyttelse foretas av biskopen etter drøftelse i bispedømmets Clergy and Ordination Committee og menighetsråd. På alle trinn av kirkens administrasjon og liv deltar kirkens lekfolk sterkt.⁸ Det kirkelige demokrati er bedre utbygget i COP enn i våre skandinaviske folke/statskirker. Kirken er selvsagt helt uavhengig av staten. For den lokale administrasjon er menighetsrådet ansvarlig sammen med presten.

Kirkeunionen vil for store deler av kirkens medlemmer føles helt naturlig. Anslagsvis 95 % av alle kristne i Pakistan kommer fra den samme sosiale og kulturelle bakgrunn, nemlig lavkaste-hinduisme og feierkasten.⁹ De fleste er annen-generasjons kristne. Før unionen var det naturlig for dem at, når de flyttet fra et distrikt til et annet, gikk de også naturlig inn i kirken på det nye stedet, uansett konfesjon.¹⁰

Etter unionen er inngått har man bedre anledning til i et distrikt å bygge opp flere sterke menigheter, mot før ofte bare én regulær menighet med flere utposter rundt i distriktet. Den tidligere friksjon mellom konfesjonene, f.eks. i spørsmålet om «proselyttering», er man fri for i unionskirken.

6 Ibid. kap. X C.

7 Ibid. kap. XI C.

8 Ibid. kap. VIII A og XI B.

9 Se f.eks. Pieter H. Streefland: *The Christian Punjabi Sweepers. Their History and Their Position in Present-Day Pakistan.* (Voorpublicatie nr. 6, Afdeling Zuid- en Zuidoost Azië, Antropologisch-Sociologisch Centrum, Universiteit van Amsterdam) 1973.

10 Se Stephen Neill: *The Story of the Christian Church in India and Pakistan*, Michigan 1970, s. 147–149.

Et presserende problem er presteutdannelsen. Mange av prestene i COP er blitt utdannet på Gujranwala presteskole, men denne institusjonen har fått sterk kritikk. Bl.a. er det misnøye med at United Presbyterian Church, som ikke er med i COP, skal ha hovedinnflytelsen her ifølge gjeldende regler, og man har også kritisert undervisningsnivået, at det ikke er akademisk frihet verken for lærere eller studenter osv. Det er derfor vedtatt at Gujranwala ikke skal være det eneste utdannelsessted for COP's prester, men spørsmålet er så hva annet man har i tillegg. I Lahore Diocese har man satt igang et undervisningsopplegg over 4 år som seks studenter følger, men de øvrige bispedømmer har foreløpig ingenting. I Karachi har katolikkene et utmerket seminar for sine studenter,¹¹ og de er villige til å la COP nyte godt av de ressursene som der finnes, men dette har foreløpig strandet på motvilje fra forskjellige kretser innen COP. Kirkens teologiske komité arbeider imidlertid videre med presteutdanningsspørsmålet.

Kirkens teologiske profil

Kirkens konstitusjon er så å si identisk med Church of North Indias konstitusjon. I praksis vil det imidlertid være en nyanse, idet baptistene ikke gikk med i unionen i Pakistan, og de unntak som konstitusjonen tillater for baptistisk praksis (f.eks. «troendes dåp») vil derfor ikke gjelde her. Av større betydning er imidlertid et Creedal Statement som ble utarbeidet i unionsforhandlingenes aller siste fase (PLC's betingelse for deltakelse, se ovenfor), og som i prinsippet ble anerkjent av kirkens første synode 1971. Som uttrykk for kirkens tro vil dette Creedal Statement ha forrang framfor konstitusjonens utsagn.¹² Konstitusjonens utsagn har ikke tatt stilling til kirkens møte med islam, da det ikke er aktuelt i India i samme grad som i Pakistan. Man følte særlig at det trengtes en sterkere betoning av kristologien og trinitetslæren, og at det i den forbindelse var nødvendig å ha med de tre økumeniske symboler. Dessuten burde dåpen betones sterkere, og at vi virkelig kan få visshet om syndenes forlatelse gjennom sakramentene og absolsjonen. Dette siste er noe som islam ikke kjenner, tross all tale om Guds barmhjertighet og botens nødvendighet.

«Creedal Statement» lyder i oversettelse slik:

«I Pakistan kirke, som del av den universelle kirke, tilber, lovpriser og bekjenner vi Jesus Kristus som vår Herre, Gud og Frelser.

¹¹ Se NOTM 1973, s. 204.

¹² Dette «Creedal Statement» er foreløpig bare offentliggjort på stensilert løssark.

Vi tror på én treenig Gud;

som Gud Sønnen er han personlig engasjert i forhold til sin skapning som Åpenbarer, Forløser, Forsoner og Dommer;

som Gud Helligånd er han personlig iblant oss, i Kirken og i de troendes hjerter, med sine gaver;

som Gud Fader er han i sin evige kjærlighet til oss årsak og opphav til alle den treenige Guds gjerninger.

På denne måte bekjenner vi Gud Sønnen som ett vesen med Faderen i den Hellige Ånds enhet, slik Kirken, i overensstemmelse med Skriftene og under ledelse av den Hellige Ånd, alltid har bekjent i de økumeniske (katolske) trosbekjennelser.» (Så følger, i latinsk tekst med engelsk oversettelse, Symbolum Apostolicum, Symbolum Nicaenum, Symbolum Athanasii 3–38a. Deretter fortsetter den dogmatiske erklæring:)

«Vi forkynner og lærer evangeliet om Ham i lydighet mot det profetiske og apostolske vitnesbyrd som er nedskrevet i det Gamle og det Nye Testamentets skrifter. Profetene og apostlene talte og skrev drevet av den Hellige Ånd. Deres inspirerte ord og skrifter om Kristus er derfor den høyeste avgjørende og autoritative kilde og målestokk for vår lære om og forkynnelse av Ham.

I Ham har vi lært å kjenne det guddommelige vesens virkelige natur. Det er Hans selvoppofrende kjærlighet som fikk Ham til å bli sant menneske ved den velsignede jomfru Maria, og deretter, for å frelse oss, led Han virkelig på korset og henga seg selv som et sant offer for våre synder.

Ved sin død og oppstandelse har Han skapt seg et hellig folk som er Hans Kirke, Hans legeme, hvis hode Han selv er. I denne Hans Kirke er vi innpodet gjennom den hellige dåp hvor Han gjør oss til sine barn og antar oss som sine egne, renses oss fra våre synder, gir oss et sikkert tegn og segl på Hans nådepakt, gjør oss til arvinger og delaktige i evig liv og derved gjenføder oss til å være levende lemmer på Hans legeme. Kirken er kalt til å være et hellig presteskap som viser verden Hans nådes rikdom og frembærer offer, som er velbehagelige for Gud.

Kirken er de troendes samfunn, hvor evangeliet forkynnes og sakramentene forvaltes, til gjensidig oppbyggelse i tro, håp og kjærlighet.

I denne sin Kirke tilgir Han oss daglig og rikelig våre synder, ikke på grunn av våre fortjenester eller gjerninger, men vi rettferdiggjøres uforskyldt for Kristi skyld ved tro når vi tror at vi er tatt til nåde og at våre synder er tilgitt for Kristi skyld.

Dette Hans løfte om tilgivelse av våre synder hører vi i evangeliets forkynnelse. På Hans autoritet blir det samme tilsagt oss individuelt i absolusjonen. Og det gis i synlig form i den hellige nattverd, som i sannhet er samfunn med Hans legeme og blod som er gitt og utgydt for våre synder.

Etter Adams fall er alle mennesker under Guds vrede og fordømmelse, født uten frykt for Gud og uten tillit til Gud. Derfor kan det naturlige menneske ikke av egen kraft komme til Kristus, heller ikke kan det av egen kraft tro på Ham; men en slik tro er Guds egen frie gave som vi har mottatt ved den Hellige Ånd.

For at vi kan ha denne tro på våre synders tilgivelse, innstiftet Herren Jesus Kristus embetet til å forkynne evangeliet, tilsi absolusjonen på Hans autoritet og forvalte sakramentene. For ved Ord og sakramenter som nådemidler gis den Hellige Ånd, som virker tro hvor og når det behager Gud.

Som Hans Kirke er vi kalt til å forkynne og bekjenne Ham som Herre, Gud og Frelser for alle verdens folk, å være Hans redskap i forsoningens tjeneste, å formidle Hans kjærlighet til alle mennesker og å leve i overensstemmelse med det nye bud Han gav oss: at vi skulle elske hverandre som Han elsket oss. Fordi Han ikke elsket seg selv, men ga seg selv på korset for oss, derfor skulle vi også elske vår neste istedet for oss selv.

Vi lever i den glade forventning om at Han, som er oppstandelsen og livet, skal komme igjen. På grunn av Hans oppstandelse fra de døde er vi forvisset om at på den dag da Han kommer for å dømme alle mennesker, skal også vi legemlig oppstå fra de døde og leve evig med Ham.

AMEN. Kom, Herre Jesus.»

Kort kommentar

Trinitetslæren og kristologien er meget sterkt betonet (kanskje sterkere enn i noen annen kirke), i nøye samsvar med Luthers teologi.

Første avsnitt: «I Pakistan kirke, som del av den universelle Kirke, tilber, lovpriser og bekjenner vi Jesus Kristus som vår Herre, Gud og Frelser,» er kvintessensen av Johannes' kristologi, og vel også det som ligger bak Luthers teologi. Det er i sak det samme som «basis» for Kirkenes Verdensråd, og siden COP hadde bestemt seg for å bli medlem av denne organisasjon, ble dette godtatt uten diskusjon. I et muslimsk miljø er det egentlig dette som er kirkens bekjennelse.

Deretter følger en funksjonell beskrivelse av treenigheten, et forsøk på å uttrykke at læren om treenigheten egentlig sier noe om hva Gud er, og hvordan han er i forhold til oss, og at det ikke betyr at Gud er én og tre på samme tid. Neste avsnitt betoner at COP fullt ut holder fast ved det de tre økumeniske symboler sier om treenigheten og inkarnasjonen. Så følger et avsnitt om Skriften og den profetiske og apostolske autoritet. I motsetning til muslimsk tankegang betones ikke Bokens hellighet, men at den eneste kilde for vår forkynnelse av Kristus er det apostolske vitnesbyrd om Ham. I neste avsnitt sies det så at vi i Ham virkelig lærer å kjenne Guds innerste vesen, som er Hans selvhengivende kjærlighet som viser seg i inkarnasjonen og korsdøden.

Så følger et avsnitt om dåpen og kirken. Utsagnene om dåpen er blitt meget sterke. De forskjellige tradisjoner la sine formuleringer sammen istedet for å finne frem til et minste felles multiplum. Deretter følger en sterk betoning av syndenes forlatelse som det vesentlige i evangeliet og kirken. Både preken, sakramenter og embete med absolusjon er her sterkt betont, men stilles under det synspunkt at hensikten med dem er at vi skal kunne tro våre synders nådige tilgivelse.

Nattverdsutsagnet er begrenset, men gir full mulighet for en realistisk interpretasjon. Det opprinnelige utsagn om nattverden og realpresensen var langt sterkere, men dette møtte en del motstand, og resultatet ble en kompromissformel som hevder realpresensen uten å si noe om måten det skjer på. Det er likevel klart sagt at nattverden er samfunn med Jesu legeme og blod, som gis og utgydes for våre synder, og ikke bare et åndelig samfunn med Hans person. I denne sammenhengen nevnes både arvesynden og nådevalget i full overensstemmelse med den augsburgske bekjennelse.

Deretter følger et avsnitt om kirkens formål: å forkynne Jesus av Nasaret som Herre, Gud og Frelser for alle folkeslag og forsøke å leve i Hans kjærlighet, som ikke søkte sitt eget, men døde på korset for oss. Det hele avsluttes med at kirken lever i glad forventning om Kristi komme.

Liturgi

Av liturgisk arbeid er en del utført, men her er det ennå mye igjen. COP har utarbeidet en egen gudstjenesteliturgi og konfirmasjonsliturgi, men som nattverdiliturgi brukes en modifisert utgave av Church of South India's liturgi. Denne er forholdsvis nær både den lutherske

og den anglikanske, men har visse oldkirkelige tillegg. Ellers brukes fortsatt til en viss grad de liturgier som tidligere var i bruk i de sammenluttede kirkene (f.eks. Book of Common Prayer), men man sikter mot en liturgisk enhet, med rom for variasjoner.

Aktuelle problemer

Tre år er gått siden inaugurasjonsgudstjenesten i COP. Hvetebrødsdagene er over, og man har forlenget begynt å slite med problemer som måtte oppstå. Det er imidlertid bemerkningsverdig at vanskelighetene i første rekke *ikke* skyldes teologiske uenigheter knyttet til de tidligere konfesjonstradisjoner. (Slik iallfall blant pakistanerne; blant en del av misjonærene derimot synes konfesjonsgrensene fremdeles å utgjøre en viss sperre.) Teologiske problemstillinger synes å appellere lite til de pakistanske kristne. Rent intuitivt har de en realistisk sakramentsoppfatning, og suksesjonstanken er umiddelbart forståelig for østlig tenkning.

De største vanskelighetene er personellvansker, arvet fra de forskjellige kirkene. Selvsagt forekommer også problemer som har en viss tilknytning til de tidligere konfesjonsgrensene. Et sted kan f.eks. anglikanerne ha jevnt over bedre utdanning og praksis enn metodistene, og liturgisk er anglikanerne meget sterke. Det kan skape en viss underlegenhetsfølelse hos andre, hvilket kan føre til gnissninger. I regelen derimot består vanskelighetene i at rent personlige interesser står mot hverandre. På det området er det fremdeles et godt stykke fram; på alle trinn av kirkens liv kunne man ønske en sterk vekst av ansvar for og solidaritet med kirken, og mindre trang til å tenke på seg selv og sine egne ambisjoner.

Som en spesiell vanskelighet på dette området kommer McIntyre-bevegelsen, som i Pakistan i praksis fungerer som en kirke for misfornøgte. Utilfredse elementer får løfte om høyere lønn og bedre forhold hos McIntyre, og alle protestantiske kirker i Pakistan har blitt sterkt plaget av dette, spesielt i den siste tiårsperioden. Man gjør utstrakt bruk av rettssaker for ikke bare å få enkelte prester over til McIntyre, men også de kirkeeiendommer som vedkommende prest har hatt ansvaret for.

Kirkeunionen har funnet sted i en vanskelig tid, men i betraktning av den alment utbredte tendens til partidannelse i pakistanske menigheter og kristne kretser kan vi trygt si at den har fått en god start, og at den også har gitt en sterk tilskyndelse til nærmere samarbeid med katolikkene og andre kirker.